

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 28/2022(69))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟ ΤΟ «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ

(Τηλεοπτική Εκπομπή Ρ.Ι.Κ. Δύο)».

Ημερομηνία Απόφασης: 18 Ιανουαρίου, 2023

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Κασάπη, Προέδρου, Αγγελικής Λαζάρου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Χρύσως Τσόκκου, Πάνου Κανελλόπουλου και Γαβριήλ Ιωάννου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα την από μέρους του **Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τηλεοπτική Εκπομπή Ρ.Ι.Κ. Δύο)** πιθανή παράβαση του **άρθρου 19(5)(α)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Το πιο πάνω άρθρο προβλέπει ότι:

19.- (5)(α) *«Το Ίδρυμα έχει υποχρέωση να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να διασφαλίζει ότι οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων του, οι οποίες δύναται να βλάψουν τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, διατίθενται μόνο κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι υπό κανονικές συνθήκες, οι ανήλικοι ούτε τις ακούν ούτε τις βλέπουν.»*

Υστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. **10.11.2022**, έθεσε ενώπιον του Ιδρύματος τη διερευνώμενη παράβαση. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

«Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, έχετε το δικαίωμα να τις υποβάλετε γραπτώς και/ή προσωπικώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου. Η υποβολή των παραστάσεων μπορεί να γίνει αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής σας.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείστε όπως τις υποβάλετε στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός εικοσιπέντε (25) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε προσωπικώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείστε να πληροφορήσετε την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής ότι επιθυμείτε να τις υποβάλετε προσωπικώς, ώστε να ειδοποιηθείτε ανάλογα με ειδική επιστολή.

Εάν επιθυμείτε να επιθεωρήσετε το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείστε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, ώστε να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις ανωτέρω καθορισμένες προθεσμίες, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.»

Η διερευνώμενη παράβαση εκτίθενται πιο κάτω στο υποστοιχείο 1:

1. Στις **29.6.2022**, μεταξύ των ωρών **09:30-09:55**, μεταδόθηκε από το Ίδρυμα επεισόδιο της σειράς κινουμένων σχεδίων **«Επιθεωρητής Σαϊνής» (“Inspector Gadget” 2015 TV Series)** σε μεταγλώττιση, το οποίο έφερε ακουστική και οπτική προειδοποίηση -

σήμανση (Κ). Κατά τη διάρκεια του εν λόγω επεισοδίου, μεταδόθηκε λεκτικό το οποίο δύναται να βλάψει τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς το Ίδρυμα να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι υπό κανονικές συνθήκες, οι ανήλικοι ούτε το ακούν ούτε το βλέπουν, κατά παράβαση του άρθρου 19(5)(α) του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Ειδικότερα, το επεισόδιο είχε τίτλο «*Σατανικό Πανεπιστήμιο*» (“*Evil U*”), έλαβε χώρα στο «*Σατανικό Πανεπιστήμιο*» και στο πλαίσιο του οποίου έγιναν επανειλημμένες αναφορές στο επίθετο «σατανικός, -ή, -ό», αλλά και προτροπή, υποκίνηση ή/και ενθάρρυνση παραβατικής συμπεριφοράς, κατά τρόπο που να επιδοκιμάζεται, ωραιοποιείται ή/και να επιβραβεύεται το κακό και συνεπώς να δύναται να βλάψει τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων.

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του επεισοδίου μεταδόθηκαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- - *Ήρθε το σατανικό ταχυδρομείο.*
 - *Ναι! Το «Σατανικός Έφηβος» που είχα παραγγείλει.*
 - *Ω! Τα νέα των αποφοίτων του Σατανικού Πανεπιστημίου.*
 - *Είναι μια πρόσκληση από το Σατανικό Πανεπιστήμιο για τη μέρα «Πιάστε Έναν Καλό» και φέτος ο Σαΐνης είναι ο καλός.*
 - *Στοιχίμα πως δεν ήσουν ποτέ στο εξώφυλλο του «Σατανικού Εφήβου».*

- - *Μόλις λάβαμε μια πρόσκληση για σένα για να βγάλεις λόγο στο Σατανικό Πανεπιστήμιο.*
 - *«Πέννυ – Έγκλημα»;* [διαβάζοντας τη φοιτητική ταυτότητα]
 - *Είναι το σατανικό σου alter ego. Νομίζεις πως μπορείς να είσαι σατανική;*

- - *Να θυμάσαι θείε Σαΐνη. Είμαστε στο Σατανικό Πανεπιστήμιο.*
 - *Το μόνο σατανικό καλάθι με φρούτα είναι αυτό που έχει πεπόνια.* [εκρήγνυται]

- - *«Μην περπατάτε πάνω στο γρασίδι»* [διαβάζει πινακίδα].
 - *Η σατανική Πέννυ δεν υπακούει στις πινακίδες.*
 - *... υποτίθεται πως εδώ δεν τηρούμε τους κανόνες.*
 - *Ω, ναι! Στο κακό σχολείο που πήγαίνα, έσπαγα όλους τους κανόνες!*

- - *Έχω μεγάλη τρέλα με τα μεσαιωνικά εργαλεία βασανιστηρίων. Έχω κάτι πολύ σατανικό, κατάλαβες;*
 - *Φυσικά! Σου αρέσουν οι Iron Maiden;*

- *A, ναι! Είμαι σατανική, όχι χαζή!*
 - *Το ηλεκτρικό λάουντο στη φεουδαρχική φωτιά είναι πολύ καλό, ε... κακό!*
 - *Είναι τόσο κακός που είναι σχεδόν καλός και αυτό τον κάνει ακόμη πιο κακό.*
 - *Θα αργήσουμε στο μάθημα. [παίζει το κουδούνι]*
 - *Τέλεια! Έξτρα σατανικοί πόντοι για την αργοπορία!*
- - *Σήμερα θα σας μιλήσω για τις 3 βασικές σατανικές αρχές από το «ρ».*
 - *Δεν σηκώνουμε το χέρι μας στο Σατανικό Πανεπιστήμιο. Φωνάζουμε την απάντησή μας.*
 - *Ναι! [ζητωκραυγάζουν όλοι μαθητές]*
 - *Από το κακό σχολείο; Η καλή σου συμπεριφορά συγχωρείται.*

Το Ίδρυμα, με επιστολή του Γενικού Διευθυντή του, κ. Θανάση Τσώκου, ημερομ. **18.11.2022**, υπέβαλε προς την Αρχή γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή θέσεις του Ιδρύματος σε σχέση με την υπό εξέταση υπόθεση, χωρίς να υποβάλει αίτημα για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης. Αντίγραφο της επιστολής του Ιδρύματος επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά της υπό εξέταση υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών εξηγήσεων του Ιδρύματος, και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του εν λόγω προγράμματος κρίνουμε ότι:

Στις **29.6.2022**, μεταξύ των ωρών **09.30 – 09.55**, το Ίδρυμα μετέδωσε επεισόδιο της σειράς κινουμένων σχεδίων *«Επιθεωρητής Σαϊνής» (“Inspector Gadget” 2015 TV Series)* σε μεταγλώττιση και το οποίο έφερε ακουστική και οπτική προειδοποίηση - σήμανση (**K**), κατά τη διάρκεια του οποίου μεταδόθηκε λεκτικό το οποίο **δύναται να βλάψει τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς το Ίδρυμα να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι υπό κανονικές συνθήκες, οι ανήλικοι ούτε το ακούν ούτε το βλέπουν**, κατά παράβαση του άρθρου **19(5)(α)** (υποστοιχείο **1**) του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

[Τα γεγονότα του υποστοιχείου 1 εκτίθενται αναλυτικά στις σελίδες 3 – 4 της παρούσας απόφασης.]

Ειδικότερα, το επεισόδιο με τίτλο «*Σατανικό Πανεπιστήμιο*» (“*Evil U*”) διαδραματίζεται στο «*Σατανικό Πανεπιστήμιο*» και στο πλαίσιο του οποίου έγιναν επανελημμένες αναφορές – συνολικά 16 – στο επίθετο «σατανικός» («σατανικό ταχυδρομείο», «σατανικός έφηβος», «σατανικό πανεπιστήμιο», «είναι το σατανικό σου alter ego - μπορείς να είσαι σατανική;», «σατανικό καλάθι», «σατανική Πέννυ», «έχω κάτι πολύ σατανικό», «είμαι σατανική, όχι χαζή», «έξτρα σατανικοί πόντοι για την αργοπορία», «3 βασικές σατανικές αρχές»), αλλά και προτροπή, υποκίνηση ή/και ενθάρρυνση παραβατικής συμπεριφοράς («Πιάστε Έναν Καλό», «Μην περπατάτε πάνω στο γρασίδι - Η σατανική Πέννυ δεν υπακούει στις πινακίδες», «εδώ δεν τηρούμε τους κανόνες», «Στο κακό σχολείο που πήγαινα, έσπαγα όλους τους κανόνες», «Έχω μεγάλη τρέλα με τα μεσαιωνικά εργαλεία βασανιστηρίων», «Είναι τόσο κακός που είναι σχεδόν καλός και αυτό τον κάνει ακόμη πιο κακό», «Θα αργήσουμε στο μάθημα - Τέλεια!», «Δεν σηκώνουμε το χέρι μας στο Σατανικό Πανεπιστήμιο. Φωνάζουμε την απάντησή μας. Ναι! [ζητωκραυγάζουν όλοι μαθητές]», «Από το κακό σχολείο; Η καλή σου συμπεριφορά συγχωρείται.»), κατά τρόπο που να επιδοκιμάζεται, ωραιοποιείται ή/και να επιβραβεύεται το κακό και συνεπώς αυτό να δύναται να βλάψει τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων.

Η Αρχή παρατηρεί ότι οι ανθρωπόμορφοι χαρακτήρες της σειράς κινουμένων σχεδίων «*Επιθεωρητής Σαϊνης*» (“*Inspector Gadget*” 2015 TV Series) ασκούν μεγαλύτερη επίδραση στα παιδιά και κατ’ επέκταση το ακατάλληλο περιεχόμενο δυνατό να καταστεί περισσότερο επιβλαβές.

Επισημαίνεται από την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης ότι το περιεχόμενο του κάθε προγράμματος θα πρέπει να διαμορφώνεται ανάλογα με την ώρα μετάδοσής του. Ως εκ τούτου, τα τηλεοπτικά προγράμματα, τα οποία προβάλλονται σε ώρες που ανήλικοι συστηματικά παρακολουθούν τηλεόραση, θα πρέπει να επιλέγονται με προσοχή.

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά.

Στην κυπριακή νομοθεσία ο νομοθέτης, θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα με ακατάλληλο περιεχόμενο και λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη το αρνητικό αντίκτυπο που έχουν τα προγράμματα αυτά πάνω στα παιδιά, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται σε ώρες που οι ανήλικοι συστηματικά παρακολουθούν τηλεόραση.

Έχει επανειλημμένα υποδειχθεί από την Αρχή ότι οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί όσον αφορά στο περιεχόμενο των προγραμμάτων που μεταδίδουν, κυρίως κατά τις ώρες που ανήλικοι συστηματικά παρακολουθούν τηλεόραση, πόσο μάλλον δε το Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, ως η δημόσια ραδιοτηλεόραση της χώρας.

Ως εκ τούτου, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ως ο αρμόδιος ρυθμιστικός φορέας για θέματα ραδιοτηλεόρασης, δίδει ιδιαίτερη έμφαση και βαρύτητα στα πιο πάνω θέματα, αλλά και στην τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας και προβαίνει σε συστηματικό έλεγχο των προγραμμάτων που μεταδίδονται σε χρόνο κατά τον οποίο ανήλικοι συστηματικά παρακολουθούν τηλεόραση, επιβάλλοντας τις ανάλογες κυρώσεις, εκεί και όπου εντοπίζονται παραβάσεις.

Αναφορικά με τις θέσεις του Ιδρύματος, όπως αυτές καταγράφονται στην προαναφερθείσα επιστολή του Γενικού Διευθυντή του, κ. Θανάση Τσώκου, η Αρχή παρατηρεί τα εξής:

Σχετικά με τον ισχυρισμό του Ιδρύματος ότι *«Δυστυχώς, η μεταγλώττιση που έγινε στην Ελλάδα αναφέρει τη λέξη 'σατανικό', και οπωσδήποτε δεν θα επιτρέπαμε να μεταδοθεί εάν είχαμε ενημερωθεί σχετικά από τους υπευθύνους δοκιμαστικής προβολής. Δυστυχώς δεν είχε σημειωθεί οποιαδήποτε παρατήρηση για το συγκεκριμένο επεισόδιο γι' αυτό και εγκρίθηκε η μετάδοση»*, η Αρχή τονίζει την αναγκαιότητα διενέργειας, εκ μέρους του Ιδρύματος, επιμελούς ελέγχου του περιεχομένου **κάθε** προγράμματος **πριν** αυτό μεταδοθεί και ειδικότερα κατά το στάδιο της προεπισκόπησης - δοκιμαστικής προβολής (previewing), προκειμένου να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα και να αποτρέπεται η μετάδοση προγραμμάτων με ακατάλληλο περιεχόμενο.

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του Ιδρύματος ότι «Πέρα από το διάλογο, στο επεισόδιο δεν φαίνεται οπτικά κάτι βίαιο ή τρομακτικό», η Αρχή διευκρινίζει ότι η παράβαση αφορά στη μετάδοση **λεκτικού** το οποίο δύναται να βλάψει τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και όχι σε ακατάλληλο οπτικό υλικό.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του Ιδρύματος ότι «Στο τέλος δε, ο 'καλός' Αστυνόμος Σαΐνης καταφέρνει να χαλάσει τα σχέδια των 'κακών' και η ανηψιά του να αναδείξει την καλή πλευρά της 'κακής' φίλης της», η Αρχή σημειώνει ότι, παρά το ότι φαίνεται να πρυτανεύει το καλό στο τέλος του επεισοδίου, αυτό δεν αναιρεί το γεγονός ότι, κατά τη διάρκειά του έγινε επανειλημμένα προτροπή, υποκίνηση ή/και ενθάρρυνση παραβατικής συμπεριφοράς, κατά τρόπο που να επιδοκιμάζεται, ωραιοποιείται ή/και να επιβραβεύεται το κακό και συνεπώς αυτό να δύναται να βλάψει τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων.

Τέλος, ως προς τον ισχυρισμό του Ιδρύματος ότι «Όλα δε κινούνται με το γνωστό χιουμοριστικό τρόπο της σειράς», η Αρχή υπογραμμίζει ότι το χιουμοριστικό πλαίσιο μιας σειράς, δεν απαλλάσσει ο Ίδρυμα από την υποχρέωσή του για τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας, κατά τον ίδιο τρόπο που ισχύει σε όλα τα προγράμματα και ειδικότερα της μετάδοσης προγραμμάτων με κατάλληλο οπτικοακουστικό περιεχόμενο, κατά τις ώρες που ανήλικοι συστηματικά παρακολουθούν τηλεόραση.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, κρίνει και αποφασίζει ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχει παράβαση του **άρθρου 19(5)(α)** (υποστοιχείο **1**) του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300Α (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη της όλα τα ενώπιόν της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της απολογίας του Ιδρύματος, αλλά και της δέσμευσής του ότι δεν θα επαναληφθεί η μετάδοση του επίδικου επεισοδίου, επιβάλλει στο Ίδρυμα την κύρωση της **Προειδοποίησης**.

Καταλήγοντας, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου καλεί το Ίδρυμα να είναι πιο προσεκτικό και εφιστά την προσοχή του στο ότι δεν θα επιδείξει την ίδια επιείκεια σε περιπτώσεις διάπραξης παρόμοιας φύσεως παραβάσεων από το Ίδρυμα στο μέλλον.

(ΡΟΝΑ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

M.A.